

# De Heraut

van de

## Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 23 Juni 1881 (Staatsblad No. 124)

Zondag 18 Juli 1909. No. 1646.

Dit blad wordt geregeld de Vrijdag aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van het blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE: Bureau: Warmoesstraat 90, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, komen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.80, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6.00 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangegaan door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.30. Aanvragen en vermelding van liefdegaven f —.18 per regel.

### „Taak geen stilzwijgen bij Ulieden wezen“.

O Jerusalem, Ik heb wachtens op uwe muren besteld, die geduriglijk, al den dag en al den nacht, niet zullen zwijgen. O, gij, die des HEEREN doet gedenken, laat geen stilzwijgen bij Ulieden wezen.

Jesaja 62 : 6

De edelste organen, die de Heere God ons gaf voor de uiting van ons leven, zijn onze spraakorganen, in de Schrift van oud en nieuw Verbod tot deze drie beperkt, onze keel, onze tong en onze lippen. En deze organen staan daarom het hoogst en zijn daarom het edelst, omdat door deze drie het woord uitgaat, en ons geschapen zijn naar den beeld Gods in niets zoo sterk als in het woord uitkomt.

In God was vóór de Schepping het onuitgesproken Woord de saamvatting zijner zelfbewuste gedachten. Toen de schepping tot stand kwam, was die schepping niet anders dan een zich uitspreken van het Woord. En sinds die schepping uitging, is heel de historie van het heelal niet anders dan een gebeuren van wat in het Woord was voorgedacht.

En zij 't al op onmetelijken afstand, bij ons is het met ons menschelek woord even-zoo. Eerst denken we na over wat we doen zullen. Dan doen we wat we gedacht hadden. En trad dit naar buiten, dan wenden we het aan voor het doel, dat we ons hadden voorgesteld. In die gedachte nu is het woord ook bij ons eerst onuitgesproken; daarna spreekt het zich uit, en dan handhaaft 't zich. Als een bouw-kunstenaar zich een huis bouwt, dan is dit huis eerst verborgen in zijn gedachte; dan treedt die gedachte naar buiten in het plan dat hij ontwerpt; uit en naar dit plan bouwen de bouwlieden; en straks bewoont hij 't op de wijze, zoo als in zijn plan was aangegeven.

Zoo schuilt in alles wat enkele personen of heele volken tot stand brengen een gedachte, een plan, een woord. Bij het vogelken dat zijn nest bouwt, of bij de spin die zijn rag weeft, is dit ook zoo, maar hier is het plan door instinct ingegeven, niet zelf bedacht. Doch bij den mensch bestaat het woord niet alleen. Al begint het toch ook bij den mensch met het instinctieve, en al wordt het gedragen door overlevering, toch leidt het bij den mensch ten slotte tot denken, tot bedenken, tot uitdenken, en tot het zinnen op de middelen, om het bedachte tot stand te brengen.

En hierin nu ligt de gelijkheid met Gods beeld. Dit zelf bedenken en zelf scheppen, zoo ge wilt, is de heereijke gave, die God aan den mensch toebedeeld. Dit nu komt altoos weer op het woord neer. Het eigen bedenken, het staat dan eerst klaar voor ons, zoo we het in het woord kunnen uitdrukken. Dat Woord gaat dan in een klank of in een daad uit. En vandaar dat ook door ons kan geseegd worden, dat al wat we tot stand brengen, tot stand komt door ons woord.

Toch geschiedt de rijkste, reinste en klaarste uiting van ons innerlijk leven, door het gesproken, geboden of gezongen woord, en in dienst van dit klaarste en hoogste is onze keel, is onze tong en zijn onze lippen gesteld.

Vandaar dat God in zijn Woord ons zoo telkens op tong en lippen wijst, ook dan wanneer de tong „de pen eene vaardigen schrijvers“ gelijk wordt. De tong, zegt de apostel, is een klein lid, en roemt nochtans groote dingen. En juist omdat tong en lippen zoo hoog staan, leenen ze zich makkelijker dan eenig ander orgaan, om uit den dienst Gods in den dienst der zonde over te gaan. De tong kan zegenen, maar ook vloeken. De één looft met de tong God, maar de ander vervloekt met de tong zijn naaste. De tong kan ontstoken worden door een onheilg vuur. Ze kan heel ons lichaam besmetten. Ze kan het rad der geboorte in ons, dat is heel ons innerlijk leven, in onheilg gloed van haat zetten, en die gloed kan in ons ontstoken worden uit de heil.

En niet anders is het met onze lippen. De boose wereld, die zich tegenover God stelt, roept, zegt de Psalmist: „Onze lippen zijn onzuur“ (Ps. 12 : 5). En hierin juist schuilt de diepe leugen. Neen, onze lippen zijn niet van ons, maar zij zijn van God. Het is God die ons wonderbaar, in de gelijkheid naar zijn Beeld, en de denkracht, en de gedachte, en het woord als middel tot uiting van onze gedachten schep. Voor die uiting gaf hij ons de spraakorganen. Onder alle creaturen kan alleen de mensch spreken, bidden en in woorden zingen. En

het hooge doel, waartoe Hij ons zoo wonderbaar schiep, is zijn eere. „De verheffingen Gods zullen in hunne keel zijn“ (Ps. 149 : 6). De var op het altaar geslacht was slechts zinnebeeld, maar de heilige varren, die Gode moeten worden opgedragen, zijn de „varren der lippen“ (Hoz. 14 : 3).

Zelfs behaagt het den Heere, dat we het geluid onzer keel, en de klank onzer lippen, bij het saamloven, met snarenspeel en orgel verbinden en versterken zullen. „Loof Hem met het geklank der basuin, loof Hem met de luit en de harp!“ (Psalm 150 : 3).

God de Heere, en dit is het hier alles beheerschende, heeft een welgevallen, en welbehagen aan het gebed en den dank, aan de lof en den prijs van zijn menschenkinderen. Ons moge dit raadselachtig schijnen, waarom de heilige God hieraan lust heeft, maar de Schrift getuigt het. En Jezus zelf getuigt, dat, zoo de mensch zwijgt, de steenen haast roepen zullen. En in dien zin nu roept de Heere 't zelf bij Jesaja uit: „O Jerusalem, Ik heb wachtens op uwe muren besteld, die geduriglijk al den dag en al den nacht niet zullen zwijgen. O, gij, die des Heeren doet gedenken, laat ook bij u geen stilzwijgen wezen“.

Gewisselijk, de Heere gaf ons stem en klank ook voor het gemeene gebruik onder menschen. De spraak, het woord geeft ook aan het menschelek leven zijn hoogere verheffing. Maar hierin gaat 't doel, waar mee stem en spraak ons gegeven zijn niet op. Het hoogste doel waartoe we deze gaven ontvingen ligt in het Soli Deo Gloria. Gelijk de leeuw in den morgen en de nachtegaal in de dichte takken, ook als een mensch haar zang beluistert in het eenzame woud, hun zang voor God onwetend uitspreken, zoo ook wil God de Heere dat zijn menschenkind met zijn stemgeluid, maar nu welbewust, tot Hem spreke, van Hem getuige, van Hem zinge, Hem love en Hem dankzegge. Hooger menschelek deelsluiting dan in het Te Deum is er niet. Ook half fluisterend, bijna zwijgend, kan men zijn stil gebed voor zijn God uitspreken. Zelfs met onuitprekelijke verzoeken kan de Heilige Geest in ons bidden. En ook dit gebed looft God. Maar dit alles is nog het hoogste niet, waartoe ons God stem en klank en keelgeluid gegeven heeft. Hij wil ook dat we overluide, dat we met beelden klank, dat we met volle stem Hem loven en prijzen, eeren en aanbidden zullen. De verheffingen Gods moeten niet alleen in ons hart, maar ook in onze keel zijn. Dat kan een ieder voor zich zelf, dat kunnen in huis of kerk velen samen doen. Maar de stem moet de keel uit, en ook die stem moet onzen God verheerlijken. Er moet niet alleen een bidden, maar ook aanbidding zijn. De lof onzes Gods moet steeds groot gemaakt.

Er mag geen zwijgen zijn.

Wie waarlijk wachtens zijn op de muren van Jerusalem, zwijgen al den dag en al den nacht niet. Maar de geloovigen zullen moeten den Heere doen gedenken, en ook bij hen mag geen stilzwijgen zijn.

Voor uzelf den Heere belijden, in stilte, eenzaam tot Hem bidden, 't kan goed zijn, maar het volstaat niet. Er moet ook zijn het gemeenschappelijk overluide gebed, de gezamenlijke dankzegging; het lied, waarin we Gods lof uitspreken, de aanbidding die we Hem luidekeels opdragen; het roepen en getuigen van Hem, dat in heel onze omgeving beluistert en gehoord wordt.

Dat moet niet gezocht, het moet niet vormelijk afgedwongen zijn; het mag geen werk alleen der lippen zijn; uit het hart moet het opwellen, de tong der ziel moet er in weerklinken, het moet heel uw menschelek zijn, die er zich in uit, het moet het schepel zijn dat zijn Schepper te voet valt en aanbidt.

Dat men een held prijst, een kunstenaar looft, liefde onder menschen verheerlijkt, waarom niet? Maar hoog boven alle lof, den menschen toegezongen, moet de prijs, de lof en de aanbidding van onzen God gaan. Hij alleen is het Hoogste Goed, de Volzalige, de Volheerlijke, en daarom voor Hem mag geen stilzwijgen wezen. Het moet uitgeroepen, het moet uitgezongen in alle tonen, dat Hij de eenig aanbiddelijke is.

En waar de wereld dit niet verstaat, en zich vergaapt aan menschenlof, komt tot elk geloovige, komt tot elk kind van God met de bezieldele aandring het heilig vermaan van boven: Gij die den Heere doet gedenken, laat er bij Ulieden van uw God geen stilzwijgen wezen. Aanbidt Hem, loof Hem met orgeltonen en snarenspeel. Weest de getuigen van zijn Majesteit in elken kring waar God u geplaatst heeft.

### Tergrastel.

H. S. S. KUYPER, Hendrik Hudson in Hol-landsche dienst. 's Gravenhage — 1909 — D. A. Daamen.

Dit jongste werk des schrijfters van: Van het Licht dat schijnt in de Duisternis, Brieven uit Rusland, Een half jaar in Amerika, enz., waarvan ik vóór eenige weken hier meddele, dat het verschijnt zoo, niet thans het licht. Hoe het ter wereld gekomen is vertelt Mij. KUYPER zelf ons nu in een noot op p. 13. „Het initiatief“, zegt ze, „tot het schrijven van dit boek is genomen door de firma OOSTERHAAAN en L. COINTRE te Goes, die mij verzocht „een populair boekje met een geschiedt voor de hoogste klasse der lagere school“, te schrijven. Met dit doel voor oogen, zette ik mij aan 't werk, dat wil zeggen aan de studie. Maar die studie noopte mij van plan te veranderen. Het „bestudeerde“ bleek ten slotte te belangrijk en te veel omvattend voor een „populair boekje“.

Ken „boekje“ is het dan ook niet, want het telt 112 bladzijden en daarmee spreekt men van een „boek“.

Uit de omstandigheid, dat het niet bij de firma OOSTERHAAAN en L. COINTRE te Goes, maar bij den heer DAAMEN te 's GRAVENHAGE verschijnt, meen ik de gevolgtrekking te mogen afdelen, dat de Zeeuwse firma in het veranderde plan niet veel voordeel heeft gezien.

Van harte hoop ik nu maar, zoo voor den uitgever, als ook voor de schrijfter, dat die firma mis heeft gezien.

Toch wil het mij voorkomen, dat haar plan nog zoo slecht niet was. HUDSON's tocht met de HALVE MAEN is een feit waarvan de herinnering in deze dagen weer is op gaan leven. Het feit is daarom niet onomkeerbare uitwerking uit dien tocht, als men, gelijk ik reeds voor eenige weken schreef, maar van aanleiding tot aanleiding, de stichting van NIKUW AMSTERDAM — thans New-York — is voortgekomen. En het feit van HUDSON's tocht leefde daarom thans in de herinnering weer op, omdat het in September a.s. juist drie eeuwen zal geleden zijn.

Ook mij dunkt, dat een populair boekje, waarin HUDSON's tocht met de HALVE MAEN kort en eenvoudig verhaald werd, metterdaad in een bestaande behoefte zou hebben voorzien. En, zulk een werks waer, voor wie niet de Engelse taal niet op al te gespannen voet staat, na het verschijnen van b.v. WILLIAM ELLIOT GUYRE'S The Story of New Netherland, — een werks ook aan Mij. KUYPER niet onbekend, niet al te bezwaarlijk in elkaar te zetten geweest. Mij. KUYPER heeft echter haar taak breder opgevat.

Haar Hendrik Hudson in Hollandsche dienst wil, zooals zij zelf nadrukkelijk zegt, niet wezen een „populair boekje“. Daarvoor was haar voor-studie „te belangrijk en te veel omvattend“ geweest.

Of dan nu dit populair boekje dat de geachte schrijfter ons hier biedt — want, ook na die „belangrijke en veel omvattend“ voorstudie, welke aan zijn samenstellen vooral is gegaan, kan ik er geen ander praedicaat aan toekennen — beter in de bestaande behoefte voorziet dan een, als boven omschreven „populair boekje“, waag ik te betwijfelen. Een klare en duidelijke voor-stelling toch van het feit waarom het, op den titel afdrukkende, eigenlijk gaat: HUDSON's tocht met de Halve Maen, — heeft het mij, na opmerksame lezing, niet gegeven.

De geachte schrijfter haalt er zooveel bij om en haalt het zoo diep op.

Hier is zoo niets van het rapere in media res. Het boek bestaat uit een Ter Inleiding en dan zeven hoofdstukken maar eerst op p. 61, in het 5e hoofdstuk steekt Mij. KUYPER met HENDRICK HUDSON in Hollandsche dienst, van wal. Hoe dat zoo komt, vermenen wij op p. 15. De tocht van Hudson met de Halve Maen viel in 1609. Maar „als van zelf“ viel aan de schrijfter te binnen, dat in 1609 ook het Twealfjarig Bestand werd gesloten en ook, dat in 1609 Calvinus is geboren.

Drie feiten alzo voor een.

En tusschen die drie zoekt ze en vindt ze dan ook, verband.

Iets wat zeker getuigt van haar geest, maar wat niet bepaald dienstig is om het eigenlijke onderwerp in helder licht te stellen. De inleiding van het boek is dan ook eigen-aardig.

De opschriften der zeven hoofdstukken luiden aldus: Buitenlandsch overzicht en Binnenlandsche zaken; „De roemrijke Zeeven“; Maurits en Olden-barnevelt; Zeevaart en Handel; Hendrick Hudson in Hollandsche dienst; Nieuw Nederland en zijn bewoners; Wat Amerika aan Holland te danken heeft.

Ik betreur het, dat toen aan de schrijfter zoo „als van zelf“ te binnen viel 1609; HUDSON, het Bestand en 1609; CALVINUS, — zij dezen haar onbestuurde gedachten gang niet stelde onder de tocht hares bezinning. Dan immers zou zij veel uit haar boek, dat toch handelen moest over: „HUDSON's tocht met de Halve Maen“, hebben weggelaten, wat er nu een minstens vreemde ijsur in maakt en waarbij het eigenlijke onderwerp als verdrinkt.

Zij schijnt daar zelf ook wel iets van te hebben gevoeld. Men vindt toch in dit boek over HUDSON's tocht met de Halve Maen, wat men, er zeker niet in zou verwachten, een vrij breede uiteenzetting van de sociale en politieke betekenissen van het Calvinisme (blz. 53—58).

Aan het einde daarvan gekomen, richt de

schrijfter dan de vraag tot haar lezers: „Was dit uitstapje naar Genève en Calvijn gezocht? Ik ben zeer geneigd deze vraag bevestigend te beantwoorden en de grond, dien Mij. KUYPER voor haar tegenovergestelde meening aanvoert, schijnt mij een vrij wankelc.

Evenwel, staan er in dit boek, ook al raken zij minder de eigenlijke materie, veel goede en mooie dingen. Zoo trof mij deze uitdrukking op blz. 53: „De zaligheid eener ziel hangt niet af van een leer, maar van het geloof in Jezus Christus als den Zoon van God en den eenigen Zaligmaker en Verlosser“.

Ook reken ik tot die goede en mooie dingen de vele en velerlei uitingen van innig nationa-liteitsgevoel en van liefde over Oud-Hollands glorie. Eindelijk het niet zonder zaak kennis ge-schreven gedeelte waarin Mij. KUYPER, op het voetspoor van GUYRE en anderen, tegenover de traditionele engelsche beschouwing, aantoon-t wat Amerika niet al aan Holland te danken heeft. Maar met dit al is het historisch milieu waarin de schrijfter HUDSON met zijn Halve Maen meende te moeten zetten, meer breed dan diep.

Over de woord-kunst van dit boek zal ik niet veel zeggen, wijl het blijkbaar niet tot de fraaie maar tot de nuttige letteren wil behooren. Toch waag ik het eenige van de voor mij niet onbedenklijke uitdrukkingen, die ik bij lezing aanschafte, onder de aandacht der verdienst-lijke schrijfter te brengen. B.v. „stormen, tegen-gehouden door een twint“, p. 27; „het land vormde van groote mannen en het krioelde van vreemdelingen“, p. 28; „de omstandigheden in casu“, p. 36; „wat maalde Jacobus om volks-tradities“, p. 23; eindelijk de door omalachtig-heid minder aanbevelingswaardige: „schrijfter dezes“, voor een kort „ik“ of „wij“.

Mijn oordeel over Hendrik Hudson in Hol-landsche dienst samenvattend, acht ik het een boek dat metterdaad van studie getuigt; als een cultuur- en politieke geschiedenis van Nederland uit het begin der 17e eeuw, die het blijkbaar zijn wil en die het door HUDSON's „Halve Maen“, — de „vaart“ van dat scheepje niet weinig belemmerend, — op slechtouw wil laten nemen, echter niet geheel bevredigend, maar dat er wel kan toe bijdragen om den wensch der schrijfter in vervulling te brengen, „dat het Holland onder ogen weten zal, waarom het HUDSON-gedachtenisfeest en voor Amerika en voor ons land een feest van zoo groote betekenis is.“

### Officiële Berichten.

Geref. Traktaat-Genootschap „Filippus“.

De algemeene vergadering van „Filippus“ zal, zoo de Heere wil, gehouden worden te Alkmaar op Woensdag 11 Aug. 1909.

We herinneren hierbij aan art. 9 van het Huishoudelijk Reglement, luidende: „Het bestuur, de afdelingen, de corporaties en leden ter plaatse waar minder dan vijf leden zijn, hebben het recht voorstellen ter behandeling op de algemeene vergadering in te zenden. Deze voorstellen moeten minstens vier weken voor de algemeene vergadering bij het bestuur worden ingediend“.

Nader aanwijzing van localiteit, logies enz. worden op het agendum aangegeven.

Punten voor het agendum en verdere stukken voor deze vergadering worden ingewacht bij:

J. TER BORG, te seer.

Wolvega, 19 Juni 1909.

Deputaten volgens art. 19 D. K. O. in de provincie Groningen, deelen bij deze mede, dat zij door de laatst gehouden particuliere Synode gemachtigd zijn finantieel steun te bieden aan hen die wenschen opgeleid te worden tot den Dienst des Woords in de Ger. Kerken.

Aanvragen worden voor 23 Juli ingewacht bij:

Da. A. VAN WIJN, scriba der dep.

Theeinge, Juli 1909.

Donderdag 24 Juni was een feestdag voor de Geref. Kerk van Gorinchem. Het nieuwe kerk-gebouw toch kon toen in gebruik worden genomen. 's Middags om 3 uur werd de eerste Dienst des Woords gehouden, waarin Da. C. Lindeboom de gemeente voorging. Z. Kerkw. had tot tekst 1 Cor. 3 : 9b: „Gode gebouwt zijt gij“. Op schoone en heldere wijze werd de rijke betekenis van dit schriftwoord aan de gemeente voor oogen gesteld, nadat eerst eenige historische herinne-ringen uit het leven der gemeente waren voorafgegaan. Aan het eind werden toespraken gehouden tot Da. J. van Andel, burgemeester en wethouders, de bouwcommissie, architect, aannemer en opzichter, tot den kerkeraad der Hersteld Evangelisch Lutherse gemeente en tot de afgevaardigden uit de classis Gorinchem en uit het naburige Noord-Brabant en Gelderland.

Het was een goede uer. Het eigen karakter en de heerlijke bestemming van de gemeente als het gebouw Gods hield onze gemeente als het zuivere ideaal zich steeds voor oogen. Des avonds werd om half 7 een tweede samenkomst gehouden, geleid door Da. Linde-boom, waarin achtereenvolgens optraden: Da. v. d. Vlies van Otterland, namens de classis, Da. Kapteijn van Giesendam, Da. Reyenga van Leerdam, Da. Heij van Molenaarsgraaf, Da. Uylenhoudt van Zaamslag en ouderling J. den Boert.

Veel hartelijke gelukwenschen en goede woorden werden gesproken. De gemeente mocht den Heere prijzen om Zijne goedheid.

Het sierlijke, ruime kerkgebouw met slanken toren is een sieraad voor de stad en doet den ontwerper alle eer aan.

Architect was de heer Kuipers, opzichter de heer Knikker en aannemer de heer Van Genderen.

J. DEN BOERT, scriba.

Korte Notulen van 'de Particuliere Synode van de Gereformeerde Kerken in de provincien N.-Brabant en Limburg, gehouden te Almkerk den 9en Juni 1909.

1. Na het zingen van Ps. 80 : 7 en het lezen van Efeze 1 houdt de praeses van den kerke-raad der Geref. kerk te Almkerk een korte toespraak en gaat voor in het gebed.

2. Di. Donner en Mulder sien de lastbrieven na. De lastbrief van de afgevaardigden uit de classis Almkerk is niet aanwezig. De vergade-ting besluit genoemde afgevaardigden toe te laten onder deze voorwaarde, dat de lastbrief alsnog bij het moderamen zal worden ingediend.

3. In het Moderamen worden gekoren tot praeses: Da. W. Bosch, tot assessor: Da. J. H. Donner, tot se scriba: Da. J. A. Mulder, tot se scriba: Dr. T. Hockstra.

4. De notulen van de vorige synodale ver-gadering worden gelezen en goedgekeurd.

5. a. Op het ingekomen stuk van Da. E. Th. P. v. A. wordt goedgegunstig beschikt.

b. Inzake het bezwaarschrift uit Klundert wordt geadviseerd dat de kerkeraad van Kinn-dert zich houde aan het advies der classis.

c. Het schrijven van H. R. Dekker te Venlo wordt voor kennisgeving aangenomen.

6. a. Da. Brummelkamp rapporteert namens Deput. art. 49 K.O. De hulp van Dep. is slechts eenmaal ingeroepen.

b. Namens br. Maris rapporteert br. van Drimmelen in betrekking tot de Hulpbeh. kerken. De inkomsten waren f 391 3/4, de uitgaven f 140 30, zoodat het batig saldo is f 251 04 1/2.

c. Namens Deput. voor Art. 13 K. O. rap-porteert Da. Brummelkamp. De inkomsten be-droegen f 7335 02, de uitgaven f 7335 —, zoodat er 2 cent in kas is.

d. De waarnemend provinciale Quaestor, Da. W. Bosch deelt mede dat er ontvangen was f 996 50 en uitgegeven f 986 60 1/2 zoodat er f 10 89 1/2 batig saldo is.

e. De morgenvergadering wordt gesloten.

f. De namiddagvergadering wordt begonnen met het zingen van den Morgenzang 4.

g. De primus afgevaardigde Da. Goedbloed, die nog niet ter vergadering aanwezig was, neemt thans zitting.

h. Namens de archief bewarende kerk rap-porteert Dr. Hockstra inzake het archief. Het archief bevindt zich in goeden staat.

i. Br. van Drimmelen brengt finantieel verslag uit namens Dep. voor den Evangelisatie-arbeid. De inkomsten bedroegen f 5009 51 terwijl er bij afsluiting van het boekjaar in kas was f 506 03. Met bestemming voor kerkbouw te Venlo is ontvangen f 247 90. De praeses zegt br. van Drimmelen dank voor zijn ge-waardeerden arbeid. Da. Munnik van Fijnart en br. Basoski van Moerdijk worden benoemd om de boeken van den quaestor na te sien.

De penningmeester wordt herbenoemd. De commissie, op de vorige Synode benoemd tot nazien der boeken, rapporteert, dat deze in orde zijn bevonden.

Da. Goris brengt als scriba een breedvoerig rapport uit van den arbeid der Deput. Hem wordt dank betuigd.

De volgende voorstellen van Deput. worden aangenomen:

I. de handelingen der Dep. goed te keuren en hen te dechargeren.

II. aan de te benoemen Dep. op te dragen: a. het contract met de Bode te verlengen.

b. den toestand te Venlo te handhaven in overeenstemming met het besluit der vorige Part. Syn.

c. aan alle kerken mede te deelen het resul-taat van de vorige circulaire en de kerken op te tekken tot mildere bijdragen voor den kerk-bouw te Venlo.

d. aan alle kerken in N.-Brabant te verzoeken haar Dienaren des W. tusschen October en Mei één Zondag voor den dienst te Roosendaal af te staan en aan de kerken in Zeeland en Z. Holland de vraag te richten haar Dienaren des Woords één Zondag tusschen Mei en October des vol-genden jaars voor den arbeid te Roosendaal te geven.

e. de jaarlijkse bijdrage te verhoogen van f 400 tot f 500.

f. a. Het verzoek van Helmond, inzake de continuëering van den catechisatiearbeid door br. Dekker wordt toegestaan. De aanvrage van Helmond om f 100 tegemoetkoming van Deput. (Generale Synode) voor hulpbehoevende kerken wordt gesteund.

b. De aanvragen van Helmond en Heineveen om f 100 subsidie worden verleend.

c. Aan Helmond wordt toegestaan, dat Da. Binnema haar consulent zij.

d. Het verzoek van Sprang om f 100 bij even-tuele beroeping van een D. d. W. wordt in-gewilligd.

e. Aan het verzoek van Tilburg om f 100 uit de kas voor Hulpbeh. Kerken kan niet worden voldaan.

f. Moerdijk ontvangt f 50 uit de Prov. Kas voor Hulpbeh. Kerken.

8. Benoemd worden tot:

a. Curator Theol. School: Da. W. Bosch, primus, Da. J. A. Goedbloed, sec.

b. Deputaat Gener. Kas Hulpb. Kerken: Da. E. Zwiers primus; Da. A. J. Mulders, sec.

c. Deputaten Hulpbeh. Kerken: broeders Oost, J. Verhagen, N. H. Basoski (adres).